

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι βασικές επιδιώξεις της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής ευημερίας είναι:

- η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για κάθε πολίτη, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των ευάλωτων μελών της κοινωνίας,
- η εισαγωγή ενεργητικών πολιτικών για την ένταξη ληπτών δημόσιων βοηθημάτων στην αγορά εργασίας,
- η στήριξη της οικογένειας, η πρόληψη της οικογενειακής δυσλειτουργίας και η αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την υγιή ένταξη κάθε ατόμου στην κοινωνία,
- η προστασία, ευημερία και διασφάλιση των συμφερόντων των παιδιών καθώς και η στήριξη άλλων ευάλωτων ομάδων, όπως ηλικιωμένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες,
- η ενεργοποίηση και ενίσχυση των κοινοτήτων για αντιμετώπιση των αναγκών των κατοίκων τους σε τοπικό επίπεδο, με στόχο τη συλλογική δράση για ανάπτυξη της ευημερίας της κοινότητας,
- η διεύρυνση και αναβάθμιση του δικτύου κοινωνικής προστασίας για κάλυψη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, και
- η ανταπόκριση σε ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Για την επίτευξη των επιδιώξεων αυτών, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προχώρησαν στην υλοποίηση των πιο κάτω:

B. ΕΡΓΟ ΚΑΤΑ ΤΟ 2007

1. Διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και εισαγωγή ενεργητικών πολιτικών

1.1 Αύξηση στα Δημόσια Βοηθήματα

Εγκρίθηκαν αυξήσεις στις βασικές ανάγκες κατά 4.2% με αναδρομική ισχύ από 1/7/07. Το ύψος των βασικών αναγκών για ένα άτομο ανέρχεται σε € 379.31, για κάθε εξαρτώμενο του άνω των 14 χρονών σε € 189.65 και για κάθε εξαρτώμενο του κάτω των 14 χρονών, σε € 118.79.

1.2 «Επαγγελματική Κατάρτιση και Προώθηση Ληπτών Δημόσιου Βοηθήματος στην Απασχόληση»

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, με στόχο την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ειδικότερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, υλοποιούν το Έργο «Επαγγελματική Κατάρτιση και Προώθηση Ληπτών Δημόσιου Βοηθήματος στην Απασχόληση», το οποίο άρχισε το 2005 και θα συνεχιστεί μέχρι το 2008. Οι στόχοι που είχαν τεθεί για το Έργο αυτό είναι η επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 400 ληπτών και η εργοδότηση 260 από αυτούς σε επιδοτούμενες θέσεις εργασίας.

Κατά το 2007, 317 λήπτες δημόσιου βοηθήματος ολοκλήρωσαν με επιτυχία μαθήματα σε δεξιότητες επικοινωνίας και αυτοανάπτυξης. 263 λήπτες δημόσιου βοηθήματος ολοκλήρωσαν με επιτυχία μαθήματα κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και τεχνολογιών πληροφορίας και 70 παρακολούθησαν εξειδικευμένα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης στις δεξιότητες εξυπηρέτησης πελατών / δεξιότητες πωλήσεων, δεξιότητες οργάνωσης γραφείου / γραφειακού προσωπικού και αγγλικά.

Επίσης τοποθετήθηκαν σε επιδοτούμενες θέσεις εργασίας 53 λήπτες δημόσιου βοηθήματος, στο πλαίσιο του Σχεδίου Επιδότησης Θέσεων Εργασίας για Λήπτες Δημόσιου Βοηθήματος στον Ιδιωτικό Τομέα και 83 έχουν τοποθετηθεί, με άλλες διαδικασίες, σε θέσεις εργασίας οι οποίες δεν είναι επιδοτούμενες.

1.3 Σχέδια Ενίσχυσης των Πολιτών

1.3.1 Σχέδιο Παροχής Κοινωνικής Αρωγής για Βελτίωση Συνθηκών Στέγασης

Το 2007, συνεχίστηκε η εφαρμογή του Σχεδίου Παροχής Κοινωνικής Αρωγής για Βελτίωση των Συνθηκών Στέγασης, του οποίου στόχος είναι η παροχή οικονομικής βοήθειας σε δυσπραγούσες οικογένειες για βελτίωση

των συνθηκών διαβίωσής τους. Στη διάρκεια του 2007 βοηθήθηκαν 47 περιπτώσεις και διατέθηκε συνολικά το ποσό των £260.420 (€ 444,953.99).

1.3.2 Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης Ηλικιωμένων

Το Σχέδιο αυτό έχει ως στόχο να διατηρήσει υγιείς και ενεργούς τους ηλικιωμένους, δίνοντάς τους κίνητρα για επαναδραστηριοποίηση και συμμετοχή στην κοινωνία. Με τον τρόπο αυτό, περιορίζεται η αδράνεια, η ανία, η μελαγχολία και το άγχος και γενικά βελτιώνεται η ψυχολογική τους κατάσταση. Παράλληλα, αναμένεται ότι το Σχέδιο αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και γενικά της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων.

Από το Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης Ηλικιωμένων, επιχορηγούνται με το ποσό των £1.500 (€ 2,562.90) άτομα άνω των 63 ετών για την εξασφάλιση εξοπλισμού ή/και υλικών για ν' ασκήσουν κάποια τέχνη, βιοτεχνία κ.α.

1.3.3 Σχέδιο Ενίσχυσης Οικογενειών για τη Φροντίδα Ηλικιωμένων ή/και Ανάπηρων Μελών τους

Το Σχέδιο αυτό παρέχει στις οικογένειες επιχορήγηση μέχρι £7.000 (€ 11,960.21) για κτιριακές μετατροπές και προσθήκες, έτσι ώστε να μπορούν να κρατήσουν κοντά τους τα ηλικιωμένα μέλη τους και να προσφέρουν σε αυτά την αναγκαία φροντίδα. Κατά τη διάρκεια του 2007, ενισχύθηκαν με το Σχέδιο αυτό 11 οικογένειες.

1.3.4 Σχέδιο Επιχορήγησης Διακοπών για Ηλικιωμένα και Ανάπηρα Άτομα, Λήπτες Δημόσιου Βοηθήματος

Σκοπός του Σχεδίου είναι η επιχορήγηση της διαμονής και διατροφής ηλικιωμένων ατόμων (63+) και αναπήρων ληπτών δημόσιου βοηθήματος σε ξενοδοχεία ή άλλους χώρους εντός της Κύπρου για διακοπές.

Το ποσό επιχορήγησης διακοπών καθορίζεται στις £150 (€ 256.29) για περίοδο διακοπών 6 ημερών, σ' όλη τη διάρκεια του χρόνου [όπου χρειάζεται περιλαμβάνεται επίσης ανάλογο ποσό (£150) (€ 256.29) για συνοδό].

1.3.5 Υπηρεσίες Τηλεφροντίδας

Από την Υπηρεσία Τηλεφροντίδας εξυπηρετήθηκαν κατά το 2007, 165 μονήρη ηλικιωμένα και ανάπηρα άτομα και άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας, ώστε να παραμένουν στο δικό τους περιβάλλον όσο το δυνατό περισσότερο και να αποφεύγεται η τοποθέτησή τους σε Ιδρύματα. Συνολικά δαπανήθηκαν €42,525.

2. Στήριξη της οικογένειας, πρόληψη της οικογενειακής δυσλειτουργίας και διασφάλιση των συμφερόντων των παιδιών, καθώς και ενίσχυση άλλων ευάλωτων ομάδων, όπως ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες

2.1. Συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες προς την οικογένεια

Στο πλαίσιο της επιδίωξης για στήριξη και ενδυνάμωση της οικογένειας και προστασία του παιδιού από φυσικούς και ηθικούς κινδύνους, συνεχίζεται η παροχή συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών (**Πίνακας 1**).

Στα Κέντρα Οικογενειακής Καθοδήγησης παρέχονται πολυθεματικές, εντατικές, θεραπευτικές παρεμβάσεις προς την οικογένεια σε ατομικό, οικογενειακό και ομαδικό επίπεδο.

Κατά το 2007 το Κέντρο Οικογενειακής Καθοδήγησης Λευκωσίας ήταν στελεχωμένο από ένα Λειτουργό Ευημερίας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, ένα Ψυχολόγο των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, ενώ παρέχοντο και υπηρεσίες από Οικογενειακό Θεραπευτή.

Η επιτυχής λειτουργία του Κέντρου Οικογενειακής Καθοδήγησης Λευκωσίας, έδειξε πως τέτοιοι θεσμοί είναι απαραίτητοι για την ενδυνάμωση της οικογένειας. Για το λόγο αυτό, προωθήθηκε η λειτουργία Κέντρου στη Λεμεσό, από Μη Κυβερνητική Οργάνωση, η οποία ενισχύθηκε για το σκοπό αυτό με κρατική χορηγία.

2.2. Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας

Ο θεσμός της αποποινικοποίησης της μεταχείρισης ανηλικών παραβατών, που λειτουργεί από το 1978, έδωσε την ευκαιρία στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Υπηρεσίας να εντοπίσουν αρκετές περιπτώσεις παιδιών και των οικογενειών τους, που χρειάζονται συμβουλευτική βοήθεια. Συνέβαλε, επίσης, στην αποφυγή της παρουσίας των ανήλικων παραβατών ενώπιον του Δικαστηρίου με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας επίσης συνέχισαν στη διάρκεια του 2007 να επιτηρούν ανήλικα και ενήλικα άτομα για τα οποία εκδόθηκαν κηδεμονευτικά διατάγματα από το Δικαστήριο. Πολλά από αυτά έχουν ως όρο την παροχή, από τους παραβάτες, Κοινωνικής Εργασίας Χωρίς Αμοιβή. Ο θεσμός αυτός εφαρμόζεται σε συνεργασία με το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, με βάση τον περί Κηδεμονίας και Άλλων Τρόπων Μεταχείρισης Αδικοπραγούντων Νόμο 1996 [N46(1)96] (**Πίνακας 7 και 8**).

2.3. Συμβολή των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στην Αντιμετώπιση του Προβλήματος των Ναρκωτικών

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για τα Ναρκωτικά 2004 – 2008, έχουν θέσει σε εφαρμογή το «Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Βοήθειας για Επανένταξη Εξαρτημένων Ατόμων που βρίσκονται σε Διαδικασία Απεξάρτησης». Το Σχέδιο το οποίο απορρέει από το Πακέτο Μέτρων Κοινωνικής Συνοχής, στο οποίο προνοείται ποσό £50.000 (€ 85,430.07) ετησίως έχει εγκριθεί από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου.

Επιπρόσθετα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, εξετάζουν τη δημιουργία Κοινωνικής Υπηρεσίας σε σχολεία για έγκαιρη επισήμανση δυσκολιών των μαθητών, έγκαιρη παροχή συντονισμένης βοήθειας και χειρισμό προβλημάτων που προέρχονται από την εγκατάλειψη του σχολείου και τη σχολική αποτυχία.

Κατά το 2007, εγκρίθηκε από την Επιτροπή Πρόληψης του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου, ο Προκαταρκτικός Σχεδιασμός Προγράμματος Δημιουργίας Προγραμμάτων Εκπαίδευσης νέων ζευγαριών, σε θέματα «δεξιοτήτων ζωής», ο οποίος ανατέθηκε από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας σε ερευνητικό κέντρο.

2.4. Υιοθεσίες

Ο βασικότερος στόχος του προγράμματος υιοθεσιών είναι η διασφάλιση της ευημερίας και του καλύτερου συμφέροντος του προς υιοθεσία παιδιού. Η βαρύτητα στο πρόγραμμα είναι παιδοκεντρική και επικεντρώνεται στο δικαίωμα του προς υιοθεσία παιδιού να μεγαλώσει σε οικογένεια.

Λόγω του ότι η υιοθεσία είναι ένα προστατευτικό μέτρο για παιδιά που έχουν ανάγκη οικογένειας, οι οικογένειες που επιθυμούν να υιοθετήσουν παιδί χρειάζεται να έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν στα παιδιά αυτά όλες τους τις ανάγκες. Η ευθύνη όσον αφορά τη μελέτη καταλληλότητας των ατόμων που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν και της διασφάλισης των συμφερόντων των παιδιών, έχει ανατεθεί στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας με βάση τον Περί Υιοθεσίας Νόμο 19(1)/95 (**Πίνακες 5 και 6**).

2.5. Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

Το εξειδικευμένο αυτό πρόγραμμα παρέχει στο ανήλικο και στο ενήλικο θύμα το δικαίωμα για βοήθεια, στήριξη και προστασία, προκειμένου να ενισχυθεί και αντιμετωπίσει τη βία που δέχεται. Το πρόγραμμα δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην κακοποίηση – παραμέληση ανηλίκων, προασπίζοντας τα δικαιώματα των παιδιών και δίδοντάς τους δίοδο πρόσβασης σε υπηρεσίες για εξασφάλιση βοήθειας.

2.6. Γονική Μέριμνα

Η προστασία των παιδιών όταν αυτά βιώνουν την εμπειρία του χωρισμού των γονιών τους ή την αντιδικία ως προς τα θέματα επιμέλειας/φύλαξης/επικοινωνίας αποτελεί πρωταρχικό στόχο του προγράμματος Γονικής Μέριμνας. Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να διασφαλίζεται σε όλες τις αποφάσεις Γονικής Μέριμνας του Οικογενειακού Δικαστηρίου και για το λόγο αυτό οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν ευθύνη ετοιμασίας κοινωνικο-οικονομικών εκθέσεων για ενημέρωση του Δικαστηρίου. Στη διαδικασία αυτή τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να πληροφορηθούν για οτιδήποτε τα αφορά, να εκφράζουν την άποψή τους ελεύθερα ενώ τους παρέχεται η δυνατότητα να ακουστούν.

2.7. Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που αφορά το παιδί και εναρμόνιση με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

«Ο περί Παιδιών Νόμος» εξετάζεται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας με στόχο να καλύπτει όλο το φάσμα της προστασίας του παιδιού και να ρυθμίζει τα επίπεδα λειτουργίας των υπηρεσιών προς τα παιδιά με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο.

3. Ενίσχυση και ενεργοποίηση των Εθελοντικών Οργανώσεων και παραχώρηση Κρατικών Χορηγιών

3.1. Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών

Η κρατική χορηγία που παραχωρείται σε Εθελοντικούς Οργανισμούς, στο πλαίσιο του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών, στοχεύει στην προαγωγή και ενδυνάμωση της εθελοντικής δραστηριότητας στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και ευημερίας σε τοπικό επίπεδο (**Πίνακας 9**).

Κατά το 2007, παραχωρήθηκε συνολικό ποσό ύψους £4.666.000 (€ 7,972.334) Η κατανομή των χορηγιών έγινε στο πλαίσιο του Αναθεωρημένου Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών 2007, το οποίο βασίστηκε σε εισηγήσεις και πορίσματα της Μελέτης για την Ορθολογική Διαχείριση των Κρατικών Χορηγιών του 2006 και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 28/2/2007, με αρ. απόφασης 65.090.

3.2. Έργο που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο «Επέκταση και Βελτίωση των Μονάδων και Υπηρεσιών Εξυπηρέτησης Παιδιών, Ηλικιωμένων, Αναπήρων και Άλλων Εξαρτημένων»

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας υλοποιούν το πιο πάνω Έργο, για την προώθηση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, το οποίο άρχισε το 2005 και θα συνεχιστεί μέχρι το 2008. Ο κύριος στόχος του Έργου είναι η βελτίωση/επέκταση κοινωνικών υπηρεσιών φροντίδας με σκοπό τη διευκόλυνση της ένταξης/επανένταξης του αδρανούς γυναικείου εργατικού δυναμικού στην αγορά εργασίας.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν προβεί στη δημοσίευση ανακοινώσεων για υποβολή προτάσεων από συμπράξεις αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και εθελοντικών οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας. Έχουν ενταχθεί στο

Έργο 31 προγράμματα τα οποία παρέχουν σε τοπικό επίπεδο υπηρεσίες φροντίδας σε εξαρτώμενα πρόσωπα (παιδιά, ηλικιωμένα άτομα και άτομα με αναπηρίες). Επιπρόσθετα, εντός του 2007 άρχισε η εκπόνηση μελέτης σχετικά με το «Ρόλο των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Προώθηση Πολιτικών Κοινωνικής Φροντίδας για τη Συμφιλίωση της Οικογενειακής με την Εργασιακή Ζωή».

4. Δίκτυο αποτελεσματικής κοινωνικής προστασίας για ευάλωτες ομάδες Ιδρυματική και Διημερεύουσα Φροντίδα σε Κρατικά Ιδρύματα

4.1. Ρύθμιση παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας από μη κυβερνητικούς φορείς

Η νομοτεχνική ρύθμιση της παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας από μη κυβερνητικούς φορείς, σκοπό έχει την άσκηση ελέγχου, ώστε να διασφαλίζονται ικανοποιητικά επίπεδα υπηρεσιών φροντίδας σε άτομα που τη χρειάζονται και να αποφεύγεται τυχόν εκμετάλλευσή τους.

Ετοιμάστηκε σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο πρόκειται σύντομα να κατατεθεί για ψήφιση.

4.2. Παιδιά Υπό Φροντίδα

Με βάση τη σχετική νομοθεσία, παιδιά μπορούν να τεθούν υπό τη φροντίδα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και να τοποθετηθούν είτε σε ανάδοχες οικογένειες είτε σε ιδρύματα παιδικής προστασίας μέχρι τα 18 τους χρόνια. Η συμπαράσταση του Κράτους για στήριξη και αποκατάστασή τους συνεχίζεται και μετά τη συμπλήρωση των 18 χρόνων, με την εφαρμογή του Σχεδίου Ενίσχυσης Παιδιών Υπό Φροντίδα του Διευθυντή. Το εν λόγω Σχέδιο παρέχει στα παιδιά αυτά ευκαιρίες για επαγγελματική κατάρτιση/εκπαίδευση, σπουδές σε ανώτερα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Κύπρο και το εξωτερικό και αποκατάσταση με αγορά επίπλωσης και εξοπλισμού (Πίνακας 2).

4.3. Ιδρυματική Φροντίδα

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λειτουργούν 34 Ιδρύματα. Από αυτά, 7 αφορούν την παιδική και εφηβική προστασία, 7 την παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους, 8 την παροχή φροντίδας σε άτομα με ειδικές ανάγκες, 11 τις υπηρεσίες διημερεύουσας φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας. Κατά το 2007 λειτούργησε επίσης και το Καταφύγιο Θυμάτων Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης, στη Λευκωσία (Πίνακες 3 και 4).

4.4. Εκσυγχρονισμός Κρατικών Ιδρυμάτων Παιδικής Προστασίας

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά που φροντίζονται στα Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας, χρειάζονται εξειδικευμένη αντιμετώπιση και χειρισμό.

Στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού των Ιδρυμάτων Παιδικής Προστασίας και αναβάθμισης των προσφερόμενων υπηρεσιών, εκπονήθηκε μελέτη για την αξιολόγηση της λειτουργίας Ιδρυμάτων Παιδικής Προστασίας (Παιδικές Στέγες και Εφηβικούς Ξενώνες) και την υλοποίηση εισηγήσεων για βελτίωσή τους. Βασικές εισηγήσεις είναι:

- η κατάλληλη στελέχωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας γενικά, αλλά και των Ιδρυμάτων με εξειδικευμένο προσωπικό και η δημιουργία πιο εξειδικευμένων δομών κυρίως για έφηβες με ιδιαίτερα προβλήματα,
- η συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού των Ιδρυμάτων,
- η αναβάθμιση των υπηρεσιών που ήδη προσφέρονται, όπως του προγράμματος της διημερεύουσας φροντίδας παιδιών,
- η εξασφάλιση εργασίας για τα μεγαλύτερα παιδιά που δεν πηγαίνουν πλέον στο σχολείο και η σύνδεση των ιδρυμάτων με τις δομές της κοινότητας και με τις επιχειρήσεις με προοπτική εργασίας για τα παιδιά που μπορούν να εργασθούν καθώς και τη δημιουργία δομών για νοσηλεία παιδιών που αντιμετωπίζουν πολύ σοβαρά προβλήματα, θέμα που θα συζητηθεί με το συναρμόδιο Υπουργείο.

4.5. Υπηρεσίες Φροντίδας για Ηλικιωμένους

Για διασφάλιση ικανοποιητικών επιπέδων λειτουργίας των Στεγών Ηλικιωμένων και αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των ηλικιωμένων και αναπήρων, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συνέχισαν να εφαρμόζουν τους περί Στεγών για Ηλικιωμένους και Αναπήρους Νόμους του 1991 και 1994, καθώς και τους σχετικούς Κανονισμούς για την εγγραφή και επιθεώρηση των μη Κρατικών Στεγών, καθώς και εγγραφή φροντιστών για τη φροντίδα μέχρι 5 ατόμων στο σπίτι του φροντιστή.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, έχοντας ως βασική πολιτική τους την παραμονή των ηλικιωμένων στο δικό τους περιβάλλον, συνέχισαν και κατά το 2007 να ενισχύουν τόσο την οικογένεια όσο και την κοινότητα, εξασφαλίζοντας τις υπηρεσίες φροντιστών για φροντίδα των ηλικιωμένων ατόμων στα σπίτια τους, με αμοιβή.

Παράλληλα, στα πλαίσια της πιο πάνω φιλοσοφίας, παρέχονταν υπηρεσίες διημερεύουσας φροντίδας σε Στέγες Ηλικιωμένων και σε κοινοτικά προγράμματα.

5. Ανταπόκριση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε Ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις

5.1. Εθνική Έκθεση για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (ΕΣΠΕ) 2006-2008

Σε συνέχεια της κατάθεσης των ΕΣΠΕ από τα κράτη μέλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Οκτώβριο του 2006, αποφασίστηκε η εμβάθυνση στην παιδική φτώχεια, ένα από τα κοινά θέματα που διαφάνηκαν από τις εκθέσεις των κρατών μελών. Για το σκοπό αυτό, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας διοργάνωσαν σεμινάριο για την Πρόληψη του Κοινωνικού Αποκλεισμού στα Παιδιά (Λευκωσία, 1^η Ιουνίου 2007) με τη συμμετοχή 34 φορέων (κυβερνητικές υπηρεσίες, τοπική αυτοδιοίκηση, κοινωνικοί εταίροι, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ακαδημαϊκά ιδρύματα κλπ).

Εθνική Έκθεση για την Εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής (RIS) του Διεθνούς Σχεδίου Δράσης για τη Γήρανση (MIPAA) – Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE)

Μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, η Κύπρος κατέθεσε την Εθνική Έκθεσή της για το πιο πάνω θέμα, τον Μάιο του 2007. Ακολούθως, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσώπησαν την Κύπρο στην Υπουργική Διάσκεψη για τη Γήρανση που πραγματοποιήθηκε στη Λεόν της Ισπανίας, στις 6-8 Νοεμβρίου 2007.

5.2. Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές Επιτροπές

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν το συντονιστικό ρόλο για την εκπροσώπηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ), στην οποία συμμετέχουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Υπουργείο Υγείας. Η ΕΚΠ είναι η κατ' εξοχή συμβουλευτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα κοινωνικής προστασίας.

Η ΕΚΠ συνήλθε 9 φορές κατά το 2007 και ασχολήθηκε με την εμβάθυνση σε θέματα κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ενσωμάτωσης (π.Χ. παιδική φτώχεια, ενεργός ενσωμάτωση), την ευελασφάλεια, τις κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και τις δημογραφικές προκλήσεις.

Επίσης, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσώπησαν την Κύπρο στην Υποεπιτροπή Δεικτών της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σε 3 συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν εντός του 2007 στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο και στην ειδική Επιτροπή Εμπειρογνομώνων για Θέματα Δημογραφίας, η οποία άρχισε τις εργασίες της το 2007.

5.3. Κοινωνικές Υπηρεσίες σε αλλοδαπούς

Κατά το έτος 2007, η Κύπρος συνέχισε να δέχεται ολοένα και συνεχώς αυξανόμενο αριθμό πολιτών άλλων χωρών, προερχόμενων κυρίως από τρίτες χώρες, αλλά και από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναζητώντας άσυλο ή εργασία.

Κατά το 2007, παραχωρήθηκε συνολικό ποσό ύψους περίπου £3.000.000 (€ 5.125.804), από το Ταμείο Δημόσιων Βοηθημάτων σε αλλοδαπούς, συμπεριλαμβανομένων των αιτητών ασύλου, των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πολιτών τρίτων χωρών.

5.4. Προστασία θυμάτων που έχουν διακινηθεί με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευσή τους.

Μέχρι τον 07/2007, η προστασία και η φροντίδα των θυμάτων δέσμευε τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, λόγω του διορισμού της Διευθύντριας Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ως «Κηδεμόνα Θυμάτων Εμπορίας και Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης», δυνάμει του Άρθρου 10 του «Περί Καταπολέμησης της Εμπορίας Προσώπων και Περί Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Ανηλίκων Νόμου», Ν. 3(Ι)/2000.

Στα θύματα παρέχονται υπηρεσίες στήριξης, περίθαλψης, οικονομικής βοήθειας και σύνδεσης τους με άλλες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες για λήψη μέτρων αποκατάστασης ή εργοδότησης ή επαναπατρισμού τους .

Στις 13/07/2007 ψηφίστηκε ο νέος Νόμος περί της Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων. Στις παρεχόμενες υπηρεσίες στα θύματα προστέθηκε η ενημέρωσή τους για τα δικαιώματά τους πριν και μετά την αναγνώρισή τους. Στις 23/11/2007 λειτούργησε στη Λευκωσία το κρατικό Καταφύγιο Θυμάτων Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης το οποίο αποτελεί μία από τις επιλογές φιλοξενίας των θυμάτων.

5.5. Προστασία Ασυνόδευτων (αλλοδαπών) Ανηλίκων

Με βάση το Άρθρο 10 του περί Προσφύγων Νόμου, η Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ενεργεί ως κηδεμόνας ασυνόδευτου ανηλίκου που ζητά πολιτικό άσυλο στην Κύπρο και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για λογαριασμό του. Στις περιπτώσεις όπου ο ανήλικος βρίσκεται στην Κύπρο ασυνόδευτος αλλά δεν είναι αιτητής πολιτικού ασύλου, θεωρείται «παιδί που έχει ανάγκη φροντίδας και προστασίας» και οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του. Όλες οι αποφάσεις στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων αποσκοπούν στη διασφάλιση του καλύτερου συμφέροντος του ανηλίκου. Κατά το 2007 επωφελήθηκαν 66 περιπτώσεις.

6. Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

6.1. Μελέτη για την αναβάθμιση των ΥΚΕ και πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού

Με στόχο την αντιμετώπιση των σύγχρονων κοινωνικών προκλήσεων το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε συνεργασία με το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, προώθησε την αναβάθμιση των ΥΚΕ, για δημιουργία επιστημονικής πυραμίδας, έτσι που να διασφαλιστεί η πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων, το οποίο θα στελεχώνει τις Υπηρεσίες. Προωθήθηκε παράλληλα και η αναβάθμιση της λειτουργίας των Ιδρυμάτων με ανάλογη πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού για τη στελέχωσή τους.

6.2. Παροχή αποκεντρωμένων υπηρεσιών υψηλής ποιότητας προς τους πολίτες

Στο πλαίσιο των επιδιώξεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας με τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την ενεργότερη τους εμπλοκή σε τομείς που αφορούν την κοινωνική πολιτική εκπονείται σχετική μελέτη, από τα αποτελέσματα της οποίας αναμένεται να εξαχθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για τις δυνατότητες ενεργητικής συμμετοχής των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης στην οργάνωση και παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο.

Η μελέτη έχει ανατεθεί σε ερευνητικό φορέα τον Ιούλιο του 2007 και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τις αρχές του 2008. Η μελέτη συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους.

Πέραν από τη μελέτη, οι ΥΚΕ στο πλαίσιο των προσπαθειών τους για ανάπτυξη συνεργασίας με τις τοπικές αρχές, παρέχουν χρηματοδότηση σε αριθμό συμπράξεων τοπικών αρχών και εθελοντικών οργανώσεων, μέσα από την πιλοτική εφαρμογή Έργου που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

6.3 Καλύτερη γεωγραφική τοποθέτηση των Γραφείων των ΥΚΕ

Με απώτερο σκοπό οι υπηρεσίες που προσφέρουν οι ΥΚΕ να είναι όσο το δυνατό πιο κοντά στον πολίτη, οι ΥΚΕ ετοίμασαν εντός του 2007 μελέτη για την υιοθέτηση ορθολογικής στρατηγικής σχετικά με τη γεωγραφική διασπορά των γραφείων τους. Με βάση τα πορίσματα αυτής της μελέτης θα εξεταστεί η δημιουργία τοπικών γραφείων ευημερίας από το 2008.

6.4 Επιμόρφωση των Λειτουργών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας μέσω Σεμιναρίων, υποτροφιών και άλλων τομέων

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας διεκπεραίωσαν, με εντατικούς ρυθμούς, κατά το 2007, το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα, ώστε να καλύψουν όσο το δυνατό καλύτερα τις ανάγκες του προσωπικού για εισαγωγική κατάρτιση, ενημέρωση, ανανέωση, εκπαίδευση και κατάρτιση σε θέματα τα οποία άπτονται νομοθεσιών, νέων τεχνολογιών, νέων μεθόδων εργασίας, μηχανογράφησης κ. ά. Πραγματοποιήθηκαν προγράμματα σε συνεργασία με άλλους φορείς εκπαίδευσης (Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Κ.Ε.Π.Α κ.τ.λ), παραχωρήθηκαν υποτροφίες για παρακολούθηση Σεμιναρίων στο εξωτερικό και καλύφθηκαν μεγάλες ομάδες του προσωπικού (όπως νεοδιοριζόμενοι και έκτακτοι Λειτουργοί, Ιδρυματικοί Λειτουργοί, διοικητικό προσωπικό, επόπτες, Λειτουργοί οι οποίοι ασκούν εξειδικευμένα καθήκοντα κ.τ.λ). Καλύφθηκαν επίσης θέματα που απευθύνονται σε όλο το προσωπικό όπως η ενημέρωση για τους νόμους που αφορούν τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας και την Ποιοτική Εξυπηρέτηση του Κοινού που θα συνεχίσει και κατά το 2008.

6.5 Αναβάθμιση του Μηχανογραφημένου συστήματος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Προκειμένου να επιταχυνθεί και διευκολυνθεί το έργο των Λειτουργών, κατά τη διάρκεια του 2007, ολοκληρώθηκαν και εφαρμόστηκαν τρεις μεγάλοι στόχοι που αφορούσαν τη μηχανογράφηση:

- Η αναβάθμιση που αφορούσε τόσο το λογισμικό όσο και τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό.
- Οι αλλαγές που αφορούσαν στην υλοποίηση των αλλαγών της νομοθεσίας του Δημόσιου Βοηθήματος.
- Η μετάπτωση του μηχανογραφημένου συστήματος λόγω της αλλαγής του νομίσματος από Λίρες Κύπρου σε Ευρώ.

6.6 Μετάβαση από Λίρες Κύπρου σε Ευρώ

Στα πλαίσια της ομαλής μετάβασης και της επικοινωνιακής εκστρατείας για την υιοθέτηση του ευρώ, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ετοίμασαν Σχέδιο Δράσης, το οποίο αφορούσε τόσο το προσωπικό των Υπηρεσιών όσο και τους επωφελούμενους τους. Στα πλαίσια του Σχεδίου Δράσης:

1. Πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2007 από το Υπουργείο Οικονομικών εκπαίδευση του προσωπικού των ΥΚΕ για σκοπούς ενημέρωσης του πολίτη.

2. Αναρτήθηκαν σε όλα τα Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας και στα Ιδρύματα των Υπηρεσιών αφίσες, οι οποίες εκδόθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.
3. Ετοιμάστηκε τρίπτυχο, το οποίο στάληκε προς όλους τους εξυπηρετούμενους λήπτες δημόσιου βοηθήματος.
4. Εντάχθηκε στην Ιστοσελίδα των ΥΚΕ σημείο παραπομπής στην αντίστοιχη ιστοσελίδα ευρώ του Υπουργείου Οικονομικών καθώς και στον αριθμό της δωρεάν τηλεφωνικής γραμμής του Υπουργείου Οικονομικών.
5. Οι Λειτουργοί των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (Λειτουργοί Ευημερίας, Ιδρυματικοί Λειτουργοί και Κατ' Οίκον Φροντιστές) κατά τις επισκέψεις τους στους εξυπηρετούμενους τους ενημερώνουν για θέματα που αφορούν το ευρώ.

